

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԱՐԻՍ

Տարեկան . . 12 Ձր.
Վեցամսեայ . . 6 "

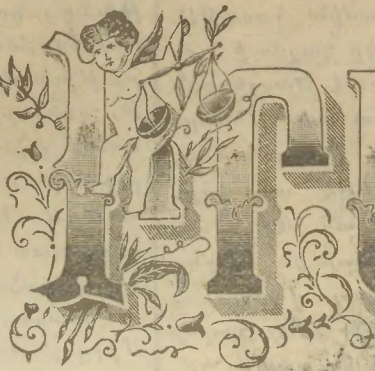
ՍՔՏԱՍՏԱՐ

Երկու րիսի ծրարով
Տարեկան . . 14 Ձր.
Վեցամսեայ . . 7 "

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տոյար
Վեցամսեայ 1.50 "
Կ Ա Ն Խ Ի Կ

Ծանոցման տուր
20 անգիր:

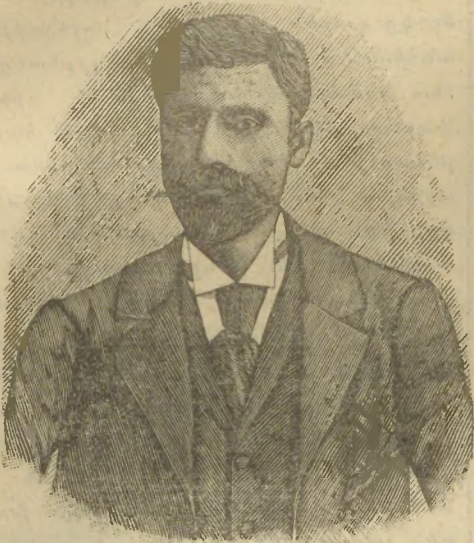
Լ Ր Ա Ք Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱՐՔԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Հ Ա Ս Է
Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)
Редакция
на ВѢСТНИКЪ
„Иравункъ“
ВАРНА (България)

Գրութիւնք եւ
լեւ տրուիր

ՍՈՍԿԱՆԻ ՈՋԻՐ ՍԸ

Հայ Ժողովուրդ. այս պատկերը քու շատ սիրական Շահէնը կը ներկայացնէ, Մշեցի Միսն է այն, Զօկմարզուանի հերոսը, երբեմնի Ազկեայի կալածաւորը, քաջ, ան վհատ, անձնազոհ հայ Բոցայիսը, թուրք կառավարութեան և խուճանին ուստի արդող հազուագիւտ հայ գէմբերէ մին, որ, աւաղ, Սուլթանի զօրքերուն հազարաւոր գնդակներէն, բանտերէն, զնտաններէն ու չղթաներէն քանիցս ինքզինք և իրեն հետ շատ հայեր ազատած քլլալէ վերջ, երբ կը պատրաստուէր կրկին երկիր մտնել, հայ յեղափոխութեան և ինքնապաշտպանութեան գրոշը ձեռքին մէջ բարձր բռնած, ու հայ իր կուսակցութեան անունով զինք չլապատող խումբ մը միամիտ բայց չարիքէ թե լազրուած հայերու շարքերէ մէջ կը սպաննուի փոթի մէջ, Եւ այս քով հաճելի ոճիւր կը գործուի գեռասկէ քանի մը օր առաջ, ինչպէս կը հաւատեն միզ, Լօւսօնի Ար. զուամենանց Սպանիոյ Հնչակ կեանքունին հրամանովը:

Այս սարսփելի ու նոզկալի ոճիւրը և ամբողջ հատկեան համար անփոխարինելի կարուստը գումող նամակին որ Սիւ Շ. փ. ռուսական մէկ նաւահանգիստէն ստացուած է, հետեւեալ տղերքը կը յանձնենք մեր ընթերցողաց ու շագրութեան:

«Շահէնը Պաթմա Լրիսիւ տան փոթի հանգիպել է, որ խումբ մը Հնչակեաններ գիտաւորիք են զինք և տարիք են տուն մը. հոն խմբով յանկարծ վրան յալ ձախէր և զինքը սպաննուի են զանակի հարուածներով. ի ձեռքին կայ կնքուած պաշտօնական վաւերացումով ապացուցանելու որ Շահէնը սպաննուի տալու հրահանգը Լօւսօնի կեդրոնէն, Սպանիոյ-Արգոմալեանց անունով գիւհահանքներէն ելած է»:

Նոյն կեդրոնի կարգ մը ոճիւրներ այլ հոս Պոլսկարի մէջ և ուրիշ կողմեր գործելու համար հրապարակուած լինելը ձեռք անցած ուրիշ պաշտօնական նամակէ մը կը հասկցուի:

Շահէնի այս օրինակ չարաչար սպաննուելու գումը, իմացանք թէ Տ. Ճանկիւլեանի ալ հաղորդուած է. ուստի պարտք կը դնենք իրեն վրայ որ Ազկեայի մէջ շուրջ երեք տարի իրեն բանտակից եղող սիրիցեալ Շահէն-Միսի զոհաբերութեամբ և արկածներով լեցուն կեանքէն իր գիտցածները անկեղծօրէն պատկերացնէ այս սիրական կազին զինուորի իշատակին:

ԲԱՆԱԲԱՍՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁԲ

Պոլսու, 11 ապրիլ

Ռուսիոյ և Աւստրիոյ զինուորները, համաձայնած Գերմանիոյ գործակալատան հետ, Սուլթանին թէ՛ բերանացի և թէ՛ զրաւոր գիտմաներ ընելէ յետոյ Դրան ալ յիշատակագիր մը ներկայացուցին Ազկեայի և Մակեդոնիոյ իրաց կացութեան նկատմամբ:

Երկու զինուորները Սուլթանին ցոյց տուին թէ Ազկեայի խառնակ վիճակը Մակեդոնիոյ մէջ չարիքները աւելցնելու պատճառ կը լայն. ուստի խիստ կարեւոր է եւ ստիպողական որ Դուռը խիստ միջոցներ ձեռք առնէ վերջ տալու համար Ազկեայացու անհնազանդութեան և անոնց շարագործութեանցը քրիստոնէայ ժողովրդին դէմ, ու գործադրէ միեւնոյն տան կարելի եղածին չափ շատ և անկեղծօրէն բարենորոգումները Մակեդոնիոյ մէջ:

Դիւանները նաեւ ազգաբարեկցին Սուլթանին թէ եթէ իրաց այս վիճակը չարուհակէ անոր հետեւեալը չարաբաժանի ըլլայ Թուրքիոյ հակամար:

Պետութիւնը կը մտածեն աւելի ազդեցիկ միջոցներով վրայ Սիւնոյն տան հաւանականութիւն ցոյց տուին հակառակ պարագային երկրին չփոթ կողմերը գրաւելու մէկ կամ մէկէ աւելի պետութիւններու կողմէ, որոնք պարտականութիւն ստանձնեն կարգը եւ հանգաւարութիւնը վերահաստատելու:

Սուլթանը խիստ վերապահութեամբ վարուեցաւ Ազկեայի նկատմամբ:

Սակայն զինուորներուն խոստացաւ թէ հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնուին Արմաւուտներու մասին: Դաւով Մակեդոնիոյ բարենորոգման, յայտարարեց թէ քննիչ Հիւլի փաշան այդ մասին հոգածու է, ինչպէս կը հաստատեն իր պալատ զբոսարան տեղեկագիրները: Սուլթանը նաեւ աւելցուց թէ այժմ խիստ ուշադրութեամբ հոգ կը տար իր ոստիկանութեան վերակազմութեանը, եւ անոնց ցոյց տուաւ այս մասին հետագիւր մը որ իր առջեւ կը կենար:

Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Իտալիոյ զինուորներն ալ սոյնի օր Դուռը գիտմանով ուժ տուին իրենց ռուս և ավստրիացի պաշտօնակիցներու այդ գիտմանը:

Այս բոլոր գիտմաններուն արդիւնքը այն եղաւ որ Երուրը ստիպուեցաւ հրամաններ տալ Ազկեայի մէջ հաւաքուած զինուորներուն կարելի եղածին չափ շուտ Բեզլէնի եւ Բեքթի վրայ յառաջանալու, ուր բազմաթիւ Ազկեայցիներ հաւաքուած են: Զօրքը պիտի բռնադատէ զանոնք գէնընկեց ըլլալու: Բանակը արդէն ճամբայ ելած է, որ կը բազկանայ Աքիւպի զօրաբաժինէն, որ է 16 գունդ:

Մեր քաղաքի բոլոր զիւանադատական ակումբները անհանգստութեամբ կը սպասեն այս զինուորական ձեռնարկներու արդիւնքին: Սակայն զինուորացի զինուորական կցորդները որ թիսալիոյ պատերազմին տան մօտէն ճանչցած են Էմէր Բուշտի փաշան որ այս անգամ ալ Ազկեայի զօրաց հրամանատար անուանուեցաւ, կը նկատեն թէ սա երբեք գործնական մարդ չէ, եւ այս պաշտօնին կոչուած է հաւանականաբար «Ազկեայացու զէմ բան մը չընելու համար»:

Ազկեայի մէջ եկած լուրերը խիստ վրդովիչ են: Փաշան մը օր առաջ Սուլթանը զրկեց յաճախութեամբ մը ջանալու համար հանգաւարեցնել մարքերը

Իրէքի մէջ որ կը շարունակեն զինուորի: Ազկեայից այդ յաճախութեամբ անդամները վար դնել կուզեն իբր պատանդ, որպէսզի Ազկեայի մէջ բարենորոգումներ չը գործադրուին:

Շքօտայե աւելուած պաշտօնական տեղեկութեանց նախով, Ազկեայացիք սպաննած են երկու զատաւորներ որոնք վերջերս հոն զրկուած էին զատական կազմակերպութեան համար, անոնց մին հրեայ է եւ միւսը յոյն մը:

Ազկեայի պետերուն մէկ յայտարարութիւնը հասաւ Երուրը պալատը, ասով անոնք իրենց պահանջները կը ներկայացնեն այսպէս:

1) Թէ քաղաքապետական և վարչական մարմինները ուղղակի իրենց կողմէ ընտրուելու են:

2) Կառավարկեն կայսերական կառավարութեան վճարել միայն 20/0 րարդի հաւաքուած տուրքերուն Ազկեայի կառավարութեան կողմէ: Արդէն ելեւմտական նախարարութիւնը եկամտ մը ունեցած չէ Ազկեայի, որովհետեւ յայտնի է թէ արմատները ոչ մէկ տուրք չեն վճարեր:

Ազկեայիցոյ առաջին պահանջէն կերեւայ թէ անոնք վարչական ինքնորինութիւն (օթօնօմի) կուզեն:

Այս բանը կը հաստատէ այն կարծիքը որ կը տիրէ զիւանադատական շրջանակներու մէջ թէ Ազկեայից քաղաքի կերպով կը պաշտպանուին իրենց ընթացքին մէջ Աւստրիայէ: Նոյն շրջանակներու մէջ նաեւ Իտալիոյ ընթացք կասկածելի կը նկատուի:

Ռուս զինուորը գոհացաւ Մ. Չէրպիւնայի սպանիչը միայն մահուան դատապարտել տալով եւ Միլիպի ու Սեւանիկի թուրք կառավարութիւնը յուղարկուելու ժամանակ ընել տալ ուզեց, բայց յետոյ ետ կեցաւ իր պնդումէն, որովհետեւ Թէֆթիք փաշան Մ. Չիւրպիլէվին ըսաւ թէ եթէ հանգուցեալ հիւպատոս Չէրպիւնայի մարմինը մեծագոյն թափօրներով ու զինուորական արտակարգ պատիւներով Պոլսէն փոխադրուի կը վախճուի խուճանին մահաւանդ Ազկեայցիներու գորգումէն:

Սեւանիքի մէջ՝ ուր զինուորական թափօրներով թուրք կառավարութիւնը մասնակցեցաւ նշեցեալին փոխադրութեանը, թուրք սպայ մը հըրմալից կ'օճաւորները: Այս պատճառաւ ռուս և սերպ հիւպատոսները վաղիկն բողոքեցին ու աս ալ եպարգոսական հրամանաւ սպան պաշտօնանկ ըրաւ: Եւ Սեւանիկի կառավար-

բուժիչները կրօնականներուն գոհացում տուաւ:

Մակեդոնիայէ հասնող վերջին հիւպատոսական տեղեկագիրները Մոնթն-Քրէի նահանգին վիճակը խիստ կը քննադատեն. ամեն ինչ սնկանոնութեան մէջ է: Յեղափոխութեանը դիմադրող կը սպրդին զիրենք հետապնդող վաշտերու առջեւէն, ունեցանդործունէութիւնը կը դատապարտուի, շատ անգամ անտէր խումբ մը կը պաշարեն ցերեկը եւ յետոյ գիշերը զանի ազատ կը ձգեն իրենց վատ հրահրողութեան պատճառաւ, ու այս կերպով յիշատիւնականներու փախուստը կը դիւրանայ:

Թուրք կառավարութիւնը Պուլկարի մէջ Պոլիս փոխադրուող ոչխարի հօտերուն հովիւները կարգիլէ սահմանէն անցնելու վաճառակիր կրտսերներ իր հովիւները փոխէ ու տեղացիներ վաճաճէ երբ թրքական սահմանը Չաթալճա հասնին, իսկ պուլկար հովիւները վերադառնան իրենց սահմանը:

Բազմաթիւ Պուլկար քաղաքական յանցանքներ որոնք Մակեդոնիոյ 1897ի ղեկավարներն պատճառաւ դատապարտուած եւ Փոքր-Ասիա ղրկուած էին, ազատ արձակուեցան: Անոնցմէ 30ը Սկիւթիկ հասած են իրենց ծնրն. զավարը երթալու:

Բարենորոգմանց քննիչ Հիւմի փաշա Գոսովս նահանգին ելեւմուտքի ցանկը պատրաստեց. այդ նահանգին վարչութիւնը 800000 լիւրա ծախք կը պահանջէ. մինչդեռ հասոյթը 300000 լիւրայի կը հասնի տարին: Այս մեծ տարբերութիւնը կեդրոնական կառավարութեան գանձին տնային բեռ մըն է. կառավարութիւն մը որ արդէն ծախքերով ծանրաբեռնուած է եւ յաճախ չկրնար կայսրութեան էն կարեւոր պէտքերուն դրամ հասցնել: Վերջապէս մեր քաղաքի լաւատեղեակ չըլանակները իրաց վիճակի մասին շատ յոռետես են կառավարութեան նկատմամբ:

Գոննայի 16 գունդերը՝ որ Պոլսոյ քաղաքականներն էին, Եւրոպական Թուրքիա կանչուեցան, ու արդէն պատրաստ են մեկնելու:

Ալպանիոյ կարեւոր կէտերուն վրայ արդէն 42 զօրագունք զետեղուած են. արժանահաւատ աղբիւրներ կը հաստատեն թէ Եւրոպական երեք նահանգներու մէջ զանազան զօրաց թիւը 140000ի հասած է: Սպարապետութիւնը կը բանակցի Մ. Չէրէքովէի հետ ուստանական 1000 ձի դնելու համար. քանի որ օրէն պայմանագիրը կը ստորագրուի:

ԻՍԼԱՄԻԿ ԶԱՅՅՈՐԸ (*)

Մեր նախորդ նամակին մէջ մոռցեր էինք քանի որ խոսք ընկաւ տեղւոյս վարժարանի խնամակալ մարմնի նոյն վրայ, որ հաստատուած է 1886 թուականին՝ «Դաստիարակաւոր ընկերութիւն» անուան տակ:

Դաստիարակաւոր ընկերութիւնն այդ թուականէն ի վեր հաւատարիմ մնացած է իր ծրագրին ու նուիրական սկզբունքին, միակ հիմնադիր ունենալով Տ. Պետրոս Աստաճեան, որ իրաւամբ Սասգիւղի բարերարը կրնայ կոչուիլ:

Ու այսօր այդ ընկերութեան հիմնադրին ու անոր գործունէ անդամներուն շնորհիւ գնուած է վարժարանին շէնքը, որ բաւական կոկիկ ու յարմար կրնայ նկատուիլ. նոյնպէս վարժարանին յատակից չէ՛ք մըն ալ գնուած է, որուն վարձքը պզտիկ գումար մը ըլլալով հանդերձ, դարձեալ կարեւոր հասոյթ մըն է:

Շէնքին հասոյթին զատ, մօտաւորապէս 600 ֆրանքի գումար մըն ալ պահերտի դրամ ունի ընկերութիւնն որ վստահելի հայ վեճառականի մը յանձնած է տոկոսով: Հետեւաբար,

(*) Կ. Պոլսոյ Խասգիւղը պէտք չէ հասկնալ. այս անունով Պուլկարի մէջ փոքրիկ քաղաք մը կայ:

վարժարանին յատակից չէնքին ու պահեստի տրուած գրամին հասոյթէն փոքրիկ պիտէ՛ք մը կը կազմուի, որուն պակասը կը լեցունէ Սասգիւղին ամենայն սիրով ու գոհունակութեամբ:

Ո՛հ, Աստուած իմ, ի՞նչքան նողկանք պիտի զգայի, եթէ այս փոքրիկ գաղթականութեան մէջ կուսակցական վէճեր նշմարէի, որոնք մարիկներու պէս լուսոյ վառարաններու ճրագը կը մարեն: Ո՛չ, հազար երանի՛, հազար փառք կուտամ որ երկու հայեր կը տեսնեմ իրարու քով, որոնք ոչ թէ օղիի դաւաթը ձեռքերն կը պոռան կը կանչեն ու վարժապետը կամ տէրտէրը կը քննադատեն, այլ իրենց ընտանեկան յարկերու տակ անգամ այդ բարաստնքը չեն ընել:

Ուրիշ քաղաքներու մէջ՝ մարդիկ եղած են որ վարժարանի հոգը տանելու չեն ուզած, մինչդեռ հոս կրնար կը մրցին էրիկ մարդերու հետ: Երկու գոնձանակներ չիւնուած են. մին կրեալ յանձնուած է, միւսը էրիկ-մարդերուն: Ամեն շաբաթ որ թէ՛ կրնար եւ թէ՛ էրիկ մարդեր իրենց սեռին մէջ կը պատեցուն այդ գոնձանակները: Շատ անգամ եղած է որ կրնար յաջողած են իրենց մրցուիլուն մէջ:

Ահա ամենէն նախանձիկի եւ ամենէն միտքաւոր երեւոյթն, որ իրաւամբ պատու կը բերէ Սասգիւղի ամբողջ հայ գաղթականութեան:

Է՛հ, կաթիլ կաթիլ ջուրը լեռան ապտառքը կը ծակէ կրակն:

Թ.Պ.Ա.Ի.Ծ

ԱՆԿՈՂՄԱՆԱԿԱԼԻ ՄԸ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Կարգացի Խաւաթի 8 թուին մէջ Եկեղեցաց Գորգեմ ստորագրութիւնով «Դաստիարակները» խորագրով ամբաստանագիրը: Ան այժմ յետաձգելով պարզել Դաստիարական կազմակերպութեան 90 թուականին առած սալմը քրախոսները. որով զանազան խմբակներ ի մի ձուլուե-

լով կազմեցին Հ. Յ. Դաստիարակութիւնը: Նոյն թուականի վարչական մարմնոյ հետ պաշտօնական յարաբերութիւն մշակելու պաշտօնով երկիցս թ. գտնուիլ շատ մօտէն առիթ տուած է ինձ ծանօթանալու անոր վարչներին անձին եւ ուղղութեանը. ասանցմէ երկուքը մեռած ըլլալով, զիս ազատ կզգամ անոնց անունները հրապարակել:

Ողբացեալ Յ. Սպէնդիարեան եւ Գ. Միլլիթիան (Կարօն). որոնք ազնիւ եւ բարի տրամադրութիւններով օժտուած էին. իսկ ասոնց ընկերներն Լ. Ս. Բ. Մ. Չ. Մ. Ս. Եւ ուրիշներ որ եւ եւ կը գործեն. կը կարծուի թէ ասոնցմէ երեքն են. որ իսկապէս կեդրոնացուցած են Դաստիարակութեան գործը իրենց ձեռքին մէջ: Ուրիշ Եկեղեցաց Գորգեմի այն որոշ յայտարարութիւնը թէ՛ Բարսեղ Միլլիթի «Իրիկներու» Կ. Ղուկասեան (ոչ Ղուկասեան) եւ հիմնադիրն, եւ կը վարեն գործերը, որոնք ինքն անհիմն է: Պ. Միլլիթի «Իրիկներու» նախապէս եւս երկիցս ոչ իբր Դաստիարական մը, այլ պարզ հայրենասէր մը, որ քանիցս Հայաստան այցելած, եւ համակողմ եղած է Ս. Գորգեմի. բայց 96էն առիթն ինչ զեր ստանձնած եւ ինչ կատարած է. ինձ անձանթն են, Կարօն Կ. Ղուկասեանի, Եկեղեցաց Գորգեմի ինչպէս իր ամբողջ ամբաստանագրի հեղինակութեան մէջ հետեւած է, լոկ լսողի մը, կուսակցականի մը սքըով գիտած է, ոչ իսկ լուրջ քննած է անձերը, անուններ կան. զորս խորին յարգանքով մը պէտք է արտահայտել. Կ. Ղ. այն շատ ուղիւնքով անձերն է, որք շատ խոր սէր ունենալով զէպ իրենց ազգը, իրենց կաշիի վրայ զգացած մզգի զարաւոր ցաւերը, բնականէն արդէն ազատութեան սիրահար են դարձեր, դեռ 73-78 թուականներէն զի՛ք կը տեսնենք Պոլսը, մերթ Դուրաթիա, մերթ Բերս հայ գաւառացիներու մէջ Հայրենիքի սէրը ու ազատութեան զգացումը քարոզող, մերթ կը տեսնենք զի՛ք Ազգ. երեսփոխական մողովոյ Զատակողման (Ս. Փափագեան եւ

ԹԻԱՊԱՐՏԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՅԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԻՐ ՅԱՐԿԻՆ ՏԱԿ

Ու չը կրցաւ շարունակել . . . Իր հոգին խղճող դաճուութիւնը պոռթկաց, ինչպէս ալեկոծուած ծով մը: Գնդու զուլիւր ձղին վրայ ինկած վարդի կոկոնի մը նման Սիրվարդի կուրծքէն վար կախեց ու սկսաւ հեծկտալ:

- Ի՞նչ կայ, խորո՛տս, հարցուց Սիրվարդը՝ սիրելի կնոջ հրատապ ձայնով վրայ գնելով իր ձեռքը:
- Եթէ կարելի է . . . երկու օրի չափ տուել միաս . . . միմիջեց մանկամարդ կնոյն:
- Չեմ կրնար Պէ՛տք է ժամէ մը ճամբայ ելնել:
- Ուրե՛մն . . .
- Ահա՛ կը բաժնուինք իրարմէ: Աղօթէ՛ . . . Աստուած կը լսէ քու ձայնդ:
- Եթէ չը լսեմ իմ ձայնը, գոնէ մանուկիդ ձայնը թո՛ղ լսէ:

Արդարեւ, կէս գիշերէն երեք ժամ վերջը, Սիրվարդ վերջին անգամ ըլլալով համբուրեց իր մայրուկը, համբուրեց իր սիրական կնոյն, համբուրեց

իր հայրենի օճախը. . . ու մեկնեցաւ:

ԱՅՅԵԼՈՒ ՀՈՎԻՐԸ

Վանական, Առաջնորդական տեղապահին հրամանով, Այցելու հովիւ կարգուած էր ամբողջ Վանայ նահանգին գեղերուն վրայ, Այս պաշտօնի որչա՛փ որ առժամանակեայ էր, սակայն ուրախալի առիթ մըն էր զոր ամենայն սիրով ընդունեց: Ա՛լ կրնար իր պաշտելի գեղացիներուն մօտեցալ, սնունդ ցաւերուն կարեկից ըլլալ ու զանազ միտքաբեւեռ տիրող թշուարութեան հանդէպ:

Արդարեւ, Վանական այցելած էր Սըղբայ, Բարա-Չօպան, Նապաթ, Արճակ, Կոճ, Կիւսնիւն, Արլա-Շէն, Չակ-տար, Մար-մետ եւ Ամուշատ գեղերը:

Ուր որ կերթար, միտքաբեւեռ ինքն եւ մեծ ոգեւորութիւն մը կը թողար: Բարեբար հրեշտակն էր ան, որ երկնային անձնուիրութեան մը մէջ մարմնացած էր: Անոր քարոզը պատգամ մըն էր, որ հոգեւոյն ամբողջ տառապանքը կը մոռցունէր: Անոր նայուածքը գերբնական էակէ մը ներշնչուած առաքիւնութեան պատկերացումը կարտայայտէր: Ամբողջ սէր էր, ամբողջ կեանք էր իր շրթունքներէն ելածը:

Այսպէս, Վանական թիմարայ Ստորին գեղերն այցելելէ ետք, մօտեցած էր Ա. . . գեղին:

Աւելի քան տասն ամիսներէ ի վեր հեռացած էր այդ գեղէն եւ չէր գիտեր թէ ի՞նչ եղած էր տէր

Օհան, մանաւանդ՝ դաւաճան տէր կարապետ: Հեռուաբար սիրտը սկսաւ դարնել, ու արցունքը խղճեց իր հոգին:

— Ի՞նչու լացիք, հայր սո՛ւրբ, հարցուց՝ միջին հասակով, կուռուղիկ ու կորովի կազմուած քով փոքրաւոր, որ մեր ծանօթ Մոնթն էր:

— Գիտե՛ս, սիրելի Մոնթն, շատ կը ցաւիմ սա խեղճ գեղացիներու դուրթեանը վրայ, պատասխանեց Վանական: Ամբողջ տարի մը քրտնեց կը թափեմ, կաշխատեմ ու չարաչար կը աքնիմ, բայց կուշտ փորով հաց մը չունին որ ուտեն:

— Իրա՛ւ է, հայր սո՛ւրբ. նոյն իսկ հոգեւոր միտքաբեւեռ ինքն անգամ զրկուած են . . .

Եկեղեցի մը ունին, որուն պաշտօնական չէ թէ իր կոչումը, այլ խափը չը գիտեր: Երեկ, երբ Չիւր սրբութիւնը Ռէս Մէլոյի ստանը կը գտնուէր, մէկը ներկայացաւ ինծի եւ խնդրեց որ «թուղթ նայիմ»: Հարցուցի իրեն թէ ի՞նչ ըսել էր այդ խօսքը: Խեղճ գեղացին իմ հարցումիս վրայ զարմանալով ըսաւ թէ «մեր տէրաւէրը գիտէ . . .»: Ա՛խ, կուսեցի որ տեղւոյն քահանան իր կոչումին հանդէպ մեղանշնով այդ տեսակ կախարդական խաբէութիւններ ի գործ կը դնէ:

— Հը՛մ . . . Ժպտեցաւ Վանական՝ քմծիծաղի մը ամենէն դաճն արտայայտութեամբ, տախկա բան մը չէ. զե՛ն ո՛րչափ խաբէական գործեր ունին անոնք . . . կրօնքը պարզապէս մեքենայութիւն մը զարձած է այդ անարժան եկեղեցականներու ձեռքերէն մէջ, որոնք խաչ մը ունին թուական տակ ու Աւետարան մըն ալ հաղիւ կարգալ գիտեն: Ա՛խ, գաճնուկի կերպարանքով զայլեր են անոնք, սի-

ընկերք) ընդդիմադիր կուսակցութեան վրայ ուժ բռնեցնող, ազդող մի քանի հարիւր գաւառացիներով. զինք մերթ կեդրոնական բանտը կը տեսնենք՝ քաջալերող չղթայակիր Յ. Չաքրեանին եւ ինքնապէս անոր օգնող, մերթ մեծ պատրիարքին քով, արդարացի ազատ խօսող, մերթ Եկնի-Պաբուի աղջկանց վարժարանի սրահին մէջ պ. Մ. Փորթուգալեանի հրապարակախօսութիւնը հովանաւորող ընդդէմ ազէտ հակառակորդներով, 80-81 թուականներուն զինք կը տեսնենք Տէրսիմ, իրագոր պատգամաւոր Մեծ պատրիարքին, 81 ին խմբագրեալ Հայաստանի զանազան կողմերը. եւ ի վերջոյ Վան Հայրիկի քով - Վերմէնի-առջի հրատարակած - Հայաստան - Կ. Պոլիս - կը վկայեն ասոր:

Կ. Ղ. իր համեստ կարողութիւնը իր սիրած նպատակին համար զոհած, անձնուիրարար իր կողմէն կատարածէ պաշտօնը, Մեծ պատրիարքի յանձնարարութեամբ. ն. Մ. Ը. ժողովոյ ատենապետն անօրէն Մ. Կոյն իսկ 150 սակի գումար մը կը զլաւայ անոր պատճառարանութիւններով, եւ երբ զինուորական ատենաէն մտնուան կը դատաւարաւորուի, մեծ պատրիարքը կը ստիպուի Սրանսարսի թղթակցին դիմել մի թղթակցութիւն հրատարակել տալու, իրը Հայաստան Մանագիկի տի կողմեր քրդական ընդհարումի մը մէջ նա մեղած ըլլայ. եւ այսպիսով մի-այն կարիքի կըլլայ Բ. Դրան յարատեւ ստիպուածներին վերջ դնել, եւ մասնաւոր յանձնագրով նա կողմաս Գ. Արծրունիի եւ Պաթում կը յանձնարարուի, յորմէ յետոյ Կ. Ղ. ստիպուած քաշուած կապրի:

ՅԱՆՕԹԸ

(Մնացեալը յաջորդով)

ԲԱՅ ՆԱՄԱԿ

Շ... ի Եկեղեցականերին

Շ... ի 507 թիւին մէջ, իբր ջերմեռանդ մը կարգ մը քննադատութիւններու հետ, չէիք մու.

ցած դպրաց դասը կազմող անհատներն ալ խնդրեցիք:

Հարցաւոր տեղում մը դուն քեզի, բարեկամ, թէ իրաւունք ունէ՞ր կամ ո'չ, հարուածել յա նիրաւի, մանաւանդ այնպիսի անձ. նաւորութիւններ, որոնք իրենց անձնական գործերը պահ մը մոռնալով, եկեղեցին բարեկարգութեան ու պայծառութեանը համար զոհողութիւն են յանձն տաւած նիւթապէս եւ անձնապէս:

Չորս տարիէ ի վեր գոյութիւն ունի այս դպրաց խումբը եւ կեր. դէ պարբերաբար հանգիստաւոր օրերուն շատ անգամ առանց դըպրուպետի, ինչ որ ժողովուրդին աչքի զարնող մէկ անտարբերութեան տպացոյցն էր, եւ սակայն միջին այսօր ո'ր էիք, ո'ր անկեաները պահաւորած էիք, չիլ լէիք հրապարակ եւ արդարացի կ'ըլլար պահանջէք որ «անհրաժեշտ պէտք կոյ երաժշտապետի մը» անկեան պաշտօնը քննէ ազատեալ համար քեզ նման հաւատացիներու զարգացած փափուկ ականջները:

Իսկ կը փափաքէի որ գոնէ այժմ քանի որ դեռ ուշ չէ, քու այդ Հիմազի, Անիւ աշրանի եւ Անիւ եռուսնի տաղանդդ մէկդի թող ըզլու շարժութիւնդ աւելի աչքի զարնող մեծ պակասութիւններու վճար ցարձնէիք. որոնք ստուգիւ պահու չեն բերեր: Օն ուրեմն, Ազգոսի աչքերով դիտէ թագ խորհրդոյ, քահանաներու զլխաւոր պակասութիւնները եւ հարուածէ որչափ որ կուզես: Ահա այն ատեն պիտի հաւատամ թէ իսկապէս ջերմեռանդ եկեղեցաւոր մը եւ փափագող բարեկարգութեան:

Հետոնէն դիտող մը

Յ. Գ. — Ասկէ ետեւ տարի առաջ երբ դպրապետ էր Ճէրահեանը, հանգիստաւոր օրուան մը պատարագին դպրաց դասուն պնտ. կի շրջագայութեան ժամանակ ֆրանք մը զրկեցիր Ճէրահեանին եւ «պեթթէնիկեար» էն «Ամեն հայր սուրբ եւ տէր ողորմեա» ուղեցիր, իսկ նա դրամդ ետ զրկեց ըսելով որ այստեղ Աճէմի սրճարանը չէ, մոռցած եւ արգեօք այս պարագան, Պ. Եկեղեցաւոր:

Դիտ. խմբ. — «Եկեղեցաւոր» դիտողութիւնը դպրներու մէկ մասին համար էր թէեւ, բայց կրկին այդ անտեղի էր ձրի աշխատանքներուն դէմ, որոնք աւելիլաւ երգելու համար միայն երաժշտապետի մը պէտք ունին: Բուն յանցաւորը թագ. «Յորպաճիւններն են, որոնք Ջաւկիեւ Մնուկի համար միայն 250 ֆր. կուտան, փոխանակ 500-600 ֆր. տալով ամբողջ տարուան համար երաժշտապետ մը վարձելու: Մարդիկը անտեսադէտ են: (???)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պուրկազի թագ. խորհուրդը անհամաձայնութեան մը առթիւ վերջին օրերս Պատրիարքարան դիմած բլլալով, այս վերջինը ազդարարած է Պուրկազցոց թէ Պուրկարիա այժմ Պատր. փոխանորդ ունի, հետեւաբար իրենց խնդրոց կարգադրութիւնը պէտք է անկէ սպասեն:

— Շուշուացիք եւս տեղւոյն եկեղեցւոյն եւ տղկանց վարժարանին խորխուր վիճակի մէջ լինելը Պատրիարքարանի տեղիկադրած ու դարման խնդրած բլլալով, պատրիարքարանը պատասխանած

է թէ այդ կարգի դիմումներ հարկ է որ ասկէ յետոյ պատր. ֆոխտ. նորդ չօր կողմէ բղխին:

— Յիւրիսի համայնաւորներն մէջ բժշկութեան հետեւող Շուշուացի Տ. Լեւոն Աթաբէկեանի տար. տակաւ ճառը գնահատուելով, առաջին կարգի վկայականի արժանացիր է:

— Պուրկազի Ֆէլէկեան քոյրերը թէհրանի արքունիքին մէջ թրքերէն լեզուաւ ներկայացում մը տուի ու Շահէն եւ պարսիկ աւագանիէն ծափահարութեանցը արժանացեր են: Շահը վարձատրելով դերակատարները փոփոք յայտնած է որ Մուհարրէմէ վերջը նորէն ներկայացում տրուի:

— Ս. Էլմիսթանայ Սինօղը լուծեր է Ջոլա գիւղացի Մանիա Յովակիմեանի եւ Դուրիթ Կէրօզեանի պատկը, վերջինս Սիպերիա աքսորուած բլլալուն համար:

— Տիգրան Եկեղեցի Արեւելքի կը գրեն թէ տեղւոյն Հատին կրօնաւորներէն մէկը եւ մայրապետ մը, թողլով իրենց կրօնական տարադր, Հայոց առաջնորդարան դիմեր եւ Սկիւրակոս եկեղեցւոյն մէջ պատկուեր են:

— Պատրիարքարանը գաւառական հայ վարժարանաց ընդհանուր վիճակացոյցը, երկու տետրակներէ բաղկացեալ, հրատարակութեան տուած է. որմէ կը տեսնուին թէ 61 գաւառի մէջ կան 848 վարժարաններ, որոնց համար ամսական 362,967 զրշ. ծախք կըլլայ եւ այդքան վարժարաններու մէջ կան 60,315 աշակերտ եւ 23,380 աշակերտուհի, 1567 ուսուցիչ եւ 558 ուսուցչուհի: Այս 61 գաւառի մէջ կը հաշուուի Պուրկարիան ալ. որուն համար ցուց կը տրուի 10 վարժարան:

բելի Մոնթս:

Մոնթը լսեց: Արդէն գիւղը մտած էին:

— Ուր պիտի իջնէք, հայր սուրբ, հարցուց Մոնթը:

— Տէր Օհանի տունը... չեղեց Վանական:

Մոնթը գիտէր տէր Օհանի տունը, հետեւաբար անոր դուռին առջեւը կանդ առաւ:

Վանական ձկն վար իջաւ: Մոնթը բռնեց անոր ձիուն անձը եւ իր ձիուն հետ բազը տանելով ցիցերուն կապեց, ուր յարգով լեցուն մտուր մը կար:

Տունին մէջ իրարանցում մը կար: Կիները՝ գէմքերնին կէս մը ծածկած՝ պատրաստութիւն կը տեսնէին հիւրանոցը թողիքով ու կակուղ միջտարնեքով դարձաւելու:

Վանական հիւրանոցը մտաւ եւ Մոնթին հետ ուղաւեց Տէր Օհանին: Աւելի տարբերութեամբ պատկառանքով մը անոր ձեռքը համբուրելու կուգային եւ իրարու ետեւէ դուռը կ'ընէին:

Կէս ժամ ետքը Տէր Օհանի կաւ, Ծերունի քահանան մէկէն ի մէկ չկրցաւ ճանչել թէ իր հիւրանոցին մէջ զանազան հոգեւոր ամենէն մտաւոր եւ անկէն պաշտուի Վանականն էր:

— Սաստուած օգնական, հայր սուրբ, թողովեց ձեռնաբառ մօրուքով եկեղեցականը յարգանքով մը:

Վանական մեղմաբար ոտքի ելաւ ու համբուրեց զինքը, միմիջեւով:

— Տէր Օհան չճանչցա՞ր զիս:

— Ահ, դուք... բացառանկէց Տէր Օհան՝ որ աւելի ծայրէն ճանչցաւ թէ Վանականն էր ան:

— Ներեցէ՛ք... Վանական:

Տէր Օհան կարտաւթեմէն դառնացած նայուածքը

պաշտուի անձնուրացին վրայ սեւեռեց ու նստեցաւ անոր քով:

— Ի՞նչպէս է գեղին դրութիւնը... հարցուց Վանական:

— Փոխուած չէ...:

— Տէր կարապետը ո՞ղջ է:

— Ոչ, վախճանեցաւ:

— Վախճանեցա՞ւ:

— Այո՛:

— Ի՞նչ Մէլիքին տունն ի՞նչ վիճակի մէջ է:

— Ահ, գրեցածիդ պէս է... կըսեն թէ Ինչ Մէլիք Պարկառտան կը գտնուի. ճիշդ է:

— Զիշդ է:

— Ըսել է թէ՛ Պուրկարիայէն Պարկառտան անցած է:

— Այո՛:

— Շատո՞նց է:

— Ո՛չ, հազիւ հինգ վից ամիս կայ:

Այս վեր ի վերջ խօսակցութիւններէն ետքը, Մոնթը դուռը ելած էր ու կը մնային երկու նախկին սրտակիցները հիւրանոցին մէջ:

— Միթէ դեր մը ունի՞ք կատարելու, հարցուց Տէր Օհան, որ կը կարծէր թէ Վանական ծպտեալ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր:

— Ո՛հ, Տէր Օհան ես ծպտեալ մը չեմ. այլ վարդապետական կոչումիս մէջ կը գտնուիմ եւ Վանայ Առաջնորդական տեղապահէն Այցելու Հովիւ կարգուած եմ թիմարայ գեղերու վրայ, նկատել տուաւ Վանական:

— Ի՞նչ բարեբաղտութիւն... գոնէ այսուհետեւ ազատ պիտի ըլլաք, անանկ չէ՞:

— Այո՛, ազատ պիտի ըլլամ... միմիջեց Վանական դառնութեամբ:

Ու Վանական պատմեց իր բոլոր գլխին անցածները: Յայտնեց թէ Լալեղար սպաննուած էր. իսկ Միլոս Ախպար թուրք զորապետի մը տունը ծառայութեան մտած էր...

Երբ թշուառ Լալեղարի մահուն զուր լսեց Տէր Օհան, չկրցաւ իր արցունքները զսպել, որոնք յորդեղով ճերմկեցած մօրուքին մէջէն, սկսան վար թափուել:

— Խեղճ աղջիկ... միմիջեց Տէր Օհան. օրհնաւ ըլլայ քու յիշատակդ:

Երկու հայրենավառ հոգիները թողնելով անցեալի տխուր պատմութիւնները, սկսան խօսիլ ներկայ կացութեան վրայ:

— Պատրաստութիւն մը կա՞յ հարցուց Վանական:

— Այո՛, անձնապաշտպանութեան ամէն միջոց ձեռք առնուած է, պատասխանեց Տէր Օհան: Փառք Աստուծոյ մեր մէջ ի՞նչը Ջաքօնի ալ չկան որ վախնաք այդ մասին:

— Սիրելիդ եկա՞մ է մօտ օրերս:

— Քանի մը օր առաջ գիշերով եկաւ, ժամ մը մնաց ու մեկնեցաւ:

— Իր ընտանիքէն լուր մը ունի՞ք:

— Ունիմ: Ազնիւ ու պարկեշտ կին մը եւ հրշոտակի պէս ռիբուն զաւակ մը ունի: Երկու անգամ տեսակցութեան դացած եմ. ամբողջ գեղին մէջ համակրելի դարձած է, եւ արտաւերու վայրկեան մը չեն թողուր իրեն զրացնելը:

(Շարունակելի)

րան, 534 աշակերտ, 413 աշակերտուհի, և ամսական ծախսը ու հասույթ 12,725 զրն:

Այս թիվերը ճիշդ չեն. այսինքն իրական էն պակաս ցոյց տրուած է. ամբողջ միւս գումարներն ալ այսպէս եղածն են:

— Զատկի առթիւ Պատրիարքին Բերայի բնակարանը անձամբ այցելած կամ այցելուած զրկած են բացի Եպարգոսէն ու նախարարներէն, Ֆրանսական, Գերմանական, իտալական, Ռումինական, Պէլճիական, Հնդկական, Անգլիական դեսպանները ու իրենց Աթարգմանները և Պուլկարական գործակատար Տ. Կէշոֆ, նաեւ Պապական նուիրակ Տ. Պօնէթի ի և Գունսոց ու Ֆաղթէադ ոչ պատրիարքները:

— Սոսնիքէն մէջ կը կարգանք թէ Տ. Աղէքսանդր Մանթաշեան մտադրութիւն ունի եղբոր Պօլսոյ մէջ Սանատարեան վարժարանին նման կրթական հաստատութիւն մը հիմնել, եւ այս մասին հարկ եղած ձեւակերպութեանց կատարման և մանրամասնութիւններուն ու պայմաններուն ճշգրտան համար Պատրիարքին հետ կը բանակցի:

— Սոսնիքէն կիսանայ թէ Հռոմի Պապին մէկ հրամանագրովը վիճանայի Սիսիլիայի տարածքներուն Արքահայրութեան տեղակալ անուանուած է Հ. Թադէոս վ. Թոմազին, վեց տարի պայմանաժամով: Այդ Հայ-Հռոմէական եկեղեցականը 63 տարեկան է, և հրկար ժամանակ նոյն միաբանութեան իշխման և Պօլսոյ վանատուններուն մեծաւոր եղած է: 1898ին վիճանա կանչուած էր իբրեւ խորհրդական Այստանեան Արքեպի, որուն մահէն ի վեր կը վարէ միաբանութիւնը:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԲՈՒԹԻԳԻՅԷ

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Էրմէնի Գումիսլար

Սօֆիա մուկապիթիկին Սթան. պօլտան ալորը Էն եէնի հալա. տիսէ պինտէն, Էրմէնի գոմիթէ էֆրատընտան պիր չողը Էրմէնիստան էհալիսինի ըսեանա թէշվիգ իթմէք նիլէթի իլէ շուս հուտու. տընտան կէլմիլէր իսէտէ, թիւրք հիւքիւմէթի անլէրի թաադիպ իտուպ տաղըթմայա մուկաֆագ օլմուշ. գօթիթէլէր եէնիտէն Բուսիա թօրաղընա սըղընմըլար:

Պու վուգուսթ իւգէրինէ րուս հիւքիւմէթի պունտան սօնրա պու կիպի իսթիլաշըլարըն օ եօլտա հարէթէթլէրինէ մէլտան վէրմէ մէք իչիւն լաղըմ կէլէն սըղը թէպտիրէր էլէ ալաճաղընը վատ իթմիշ տիր:

— Սիլանիքտէն 17 սպրիլ թարիխ ի թէլէկրաֆար մէղքիւր շէհիր. տէ պուրնան Պանգ-Օթօման վէ Միտիլի պանդալարըն տինամիթ լէ աթըլորգարընը պիտիրտիլէր: Պու վուգուսթին գոմիթէլէր թա. րաֆընտան իճրա օլընտըղը տախի եազրիլոր:

Պանգալարըն վուգուսթընտան աղ էվլէլ Սէլանիքտէն հարէթէթ իսէն շըմէնտըֆէր գաթարընա տախի տինամիթ իսթիմալ օլընուպ, լոգօմօթիֆ բարչալանմըլ վէ պաղը վուգուսթընա զարար տիտէ օլմուշ իսէտէ ինտան թէլէֆիաթը եօգ տիր:

Շըմէնտըֆէրին վէ պիլ ախէրէ իքի պանգալարըն թախիպի շէհիրին էհալէսինի իսթիֆ ու տէհէթ իչիւն պըրազմըլ տըր: Պիր րէ վալէթէ կէօրէ, տինամիթ աթըլ. տըղտան վէ պանգալար խաթապ օլընտըղտան սօնրա եանկըն զու. հարա կէլուպ պիր վազրթ տէ վաթ իթմիշ. Պանգ-Օթօման ֆրէնկ մահէլլէսինտէ վազր օլտըղը կի. պի, տէրուսինտէ րէհիր պըրազր մըլ րէք չօգ ալ վարըմըլ քի խաթարաթը 100,000 լիւրա թահ մին օլընմըլ: Միտիլին նամպան. գա րուս թէլիսաթը օլտըղը իս. մինտէն անլաշըլոր:

Պանգալար հատիսէսի կիճէ վուգու պուլուշ օլմաղլէ ինտան թէլէֆիաթը օլմամալը իսէտէ, պաղըլարըն իֆատէսինէ կէօրէ պանգա. տիրէթթօլորընտան պիրի թէլէֆ օլմուշ:

— Սէլանիկ վէ Մանասթիր վի. լալէթլէրինտէ շէթէլէր վէ աքէր պէնիստէ իքի տէֆա եէնի միւ. ս. տէմէլէր վուգու պուլտու:

— Սթանպօլտան ապրիլ 28 թա. րիլիէ պիր թէլէկրաֆըն. պէյանը իւզրէ, Ճուսաաաաքի արհաւիրտ. լար ղէ իրէթտէ թօրանմըլ օլան. լարըն պիր գրամը իսթիլաշըլար գա. պուլ իսէճէկէրէնի վատ իթմիշ. լէր: իսթիլաշըլարըն տիկիլը գըսմը վէ Ճաքօլաաաքիլէր էլսին իսլա. հալա գարըլ կէլմէքտէ Խիրլէր:

— Բօրթ—Սայիտտէ եուսուր. ճագ իլլէթի հըսս օլընտըղը սէ պէպլէ, սըհիլէ գօմիսթօնը մէղքիւր իսթիլաշըլար կէլէն վարար իչիւն 24 սաաթ գարանթինա թախսիս իթմիշ վէ մալլէրին տէ գէնթեգրէ (ապանիսի) օլընտաղըն էմը էլլէմիշ տիր:

ՏԱԽԻԼԻԹԷ

Վառնա արսէնալընտան ֆիշէնք լէր վէ թիւֆէնքլէր սըրգաթ օլըն. մըլ վէ քէզա էսկի զապիթլէր. տէն պիր թաղըմը րուս գօնս. լօսլարընը հօտիւրմէք ագսէտի իլէ Մակէթօնիայա կիթմէլտէյու. թալաղընը եաղտըղը հալաթիսլէ. րին էոսսարգ օլտըղընը Աթան Պիշկար իլան ու իսթիլա իթմի:

— Գանտան (Պրանս) ապրիլ 27 թարիլի պիր թէլէկրաֆա նազարէն, Ֆէլամ. Բրէնս Ֆէր.

տինանտ Մանթօնա կիտէր իքէն, թըրէնին մէղքիւր սթաաթօնա եէ. թիշտիկի տաղիգէտէ, Բէնսին պուլընտըղը վուգուսթըն րէնչէրէսինէ պիր թալ իսապէթ իտուպ ճամ գրարմըլ: Տէր հալ թահգիգաթ իճրա օլընմըլ: Ջանիսթա կէօրէ, օրալարտա օլնամագտա օլան պիշ չօնսլըն արգաաաա շարրընա աթ. տըղը թալ վուգուսթ իսապէթ իթ. միշ օլմալը:

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱՆ ՎԷ ԻԹԱԼԻԱ

Ինկիլիզ գրալը Էտուարտա հիւրմէթէն Բօմա սէրալընտա քէ. շիտէ օլընան զիլաֆէթտէ, իթա. լիա գրալը շու եօլտա իտարէի ագտաճ (բ. ժ. կ. ճա) իթմիշ տիր. «Իթալիա» պաթիթըն մէլքուս վէ միշէրէթէ Էսնալորընտա տալիմ ինկիլթէրալը քէնտի Նկտիտէ պուլմագտա օլտըղը կիպի իքի գրալիլէթին վէ իքի միլլէթին տօթլըլըլ տալիմ տէվաթ իթմէ. սինէ վէ տահա գալիլէլմիսինէ ճանա տիլուշ արգու իտէրիմ:

Գրալ Էտուարտ տալիմ ճէվա. պէն իքի տէվլէթին հըսսթաթը տօթլանէսինի իսթիլաշըլար թէմտիտ օլընաճաղընը պէյան իթ. տի, վէ տէտի «Պիլ իքիմիլ տա. խի սէրպէստիլէթի շախսիլէ» վէ թէտրիսթիլէ սէվլիլը. պու եիք. սէկ մէպտէլէր մագաաա իթմի. խաղ իթմիշ օլտըղըմըլ հուտէ մէ. տէնիլէթ վէ թէրապընտաթ թա. րիգինտէ պիրիքտէ եիւրիմէք. տէլիլա վէ քէզա սուլըն ումուրի մահաֆաղա իտէճէկըլ:

«Սէրպէստիլէթ վէ մէտէնիլէթ մէսէլէլէրի, վէ պիլթիւն տիւնեա. նըն վէ ումուս միլլէթլէրին պախ. թիլալըլըլ իչիւն էմիլիթի» պիլ տալիմ հէմէֆքեալը վէ միլլէթէհիտ գալաճաղըլ:

ՍԵՐՊԻԱ

Գրալ Ալէքսանտրըն սօն տէֆա իրաա իթմիկի նոթգ Պալքան. էլալէթինտէ հալը հազրըն րէք շիւքէլի օլտըղընը կէօսթէրմիշ վէ իհթիլաթըլ տալլաւմագ իգթի. զա իթմիկիին պէյան էլլէմիշ իտի. Պու նոթգտան սօնրա սըրպ հիւքիւմէթի Էսկի Օնրպիտաա Արնապուտարըն թէգիգաթը սէ. պէպլէ Սնրպիայա իլթիճա իթ. մէքտէ օլան խրիսթիանալըն սէ. ֆալէթինի կէօղ էօնիւնէ ալարաղ վէ տիկէր թարաֆտան իսլամ ար. նապուտարըն սինօր տախիլինէ գաաաա խրիսթիանալարը թաադիպ իթմէլէրինէ թահամիլ իթմէլէ. րէք Պապը Ալիլէ րրօթէսթ իթ. միշ տիր:

ԲՈՒՍԻԱ ՎԷ ՉԻՆ

Բէթինտէն ալընան հալաթիսլէրին թաաթիի իլըրէ, Բուսիա աքէրինի Մանչուրիաաաա շըգարմագ իսթէմէյօր վէ պու մագսէտէ շու կիպի աղըր շարթար թէլիլէթ իթմիշ տիր:

1) Էնէպիլէրէ թիւճարըլը իչիւն

Մանչուրիա իլիմանալարընտա վէ շէ. հիւրէրինտէ մէղուսիլէթ վէրմէմէք, 2) Բուսիաաաա մատա էնէպիլէրէ գօն. սօլսանէ թէրիս իթալիլմէք, 3) Բէ. զա րուսլարտան մատա հիշ պիր էճ. նէպլէ մէմուրիլէթ վէրմէմէք, 4) Ի. տարէի հիւքիւմէթի թէպալիլ իթմէ. մէք, 5) Սի—Չո. ալի նամ իսթէլէնին կէօրիկ հաալաթը Ռուսօ Չին պան. գաաաա թէպալիլ իթմէք, 6) Բուսիա. զարէթի ալթընտա պիր սըհիլէ իտա. րէսի թէլէթիլ էլլէմէք, 7) Մանչու. րիանըն հէր թարաֆընտա Բուսիայա մախսուս պիր թէլէկրաֆ թէլիլ թէլիս իթմէք, 8) Մանչուրիաաա հիշ պիր արաղի տիւվէլի էնէպիլէրէ վէրմէմէք:

Պու շարթար Չին իմէրաթօ. րընտան գապուլ օլընմագաղճա րուս. լար Մանչուրիաաա շէթիլմէք իսթէ. մէյօրլար: Պապաթ Ճաթօն, ինկիլիզ վէ Մ. Ամէրիկա տէվլէթլէր: Բուսի. անըն պու թէլիլֆաթընտա մուսուլիֆ պուլընտըղընտան, Չին հիւքիւ. մէթի էսաթէթ ալուպ, րուս թէք. իթալիլըն րէտա իթմիշ տիր: Պու. նուն իլլէրլինէ Բուսիա մէյուսիլէթի. նի տնլաթմամագ իչիւն, նիմ րէսիլ սուրթթտէ, թէլէկրաֆ սէնթիլէրի վաաթիլաթը իլէ, օ եօլտա թէլիլֆաթ թա պուլընտաղընը Նէյր ու լիան իթմիլաթի: Պու. թէպիլպանմէլէրէ պինտէն, կէօյա Բուսիա քէնտի էվ. վէլէթ վաաթընտա սապիթ օլուպ, եա. լընըլ Մանչուրիաաա նէթ թէպիլլէրէ. լէ աաալիլ իպպու օլընաճաղը պապըն. տա Չին իլէ միւլէքէրէ իթմէքտէ ի. միշ 11:

ՇԻՔԷՆ ԵՐԵՎԱՆԻ

ԳՐԱՄԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

Ի ՆՊԱՍՏ

ԱՅԳ. ԵՐԱ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Այս գիշեր տեղույս Սահէյնէնիկի սրահին մէջ տեղի պիտի ունենայ սոյն երեկոյթը. որ իր գրական եւ երաժշ. տական կրկնակ հանգամանքովը յոյժ շահեկան եւ չինիլ ըլլալ կը խոստո. նայ: Մանաւանդ որ անիկա կազմա. կերպուած է ինպատակ Աղգ. Երկ. վար. ժարաններու, ինչ որ այլապէս խթան մը պէտք է ըլլայ մեր կրթաաթը հա. սարակութեան համար քաջալերիլ փու. թալու սոյն գեղարուեստական ձեռ. նարկը:

Ուստի կը հրաւիրենք յարգոյ հայ հասարակութիւնը որ առիթը չմախ. ցունէ վայելելու սոյն գեղեցիկ հան. գէտը եւ այլու սատարելու ազգային գաստիարակութեան գործին:

ՈՒՍՈՒՑՁԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Թերճանի Փիրիզ գիւղէն Նիկողոս Գրիգորեան անուն երիտասարդը Պու. սոյ 1896ի զէպքին արտասահման ելած ըլլալով, մինչեւ ցարգ իր հասցէն չէ իմացուցած իր եղբոր ու ազգական. ներքին: Ինք՝ որ այժմ 27 տարեկան պիտի ըլլայ, սեւադէմ, սեւ յօնքե. րով եւ հաստ շրթունքներով միշա. հասակ երիտասարդ մըն է:

Կը խնդրուի որ իր հասցէն ով որ գիտէ բարեհաճ խմբագրութեանս ի. մայնել:

Одговорникъ Е. Драгулевъ

Печатница Взаимность Варна.